

Nya avgifter för livsmedelskontrollen – risk och skötsamhet styr

Kostnaderna för livsmedelskontrollen ska täckas av avgifter.

Livsmedelskontrollen omfattar alla företag i livsmedelskedjan, primärproduktionen och alla led fram till att livsmedlen säljs eller serveras. Ansvaret för kontrollen delas mellan Livsmedelsverket, kommunerna och länsstyrelserna.

Sveriges regering och riksdag har bestämt att kostnaderna för kontrollen ska täckas av avgifter, med undantag för kontrollen i primärproduktionen som finansieras genom skattemedel.

Alla livsmedelsföretag ska vara godkända eller registrerade. Livsmedelsverket och kommunerna tar ut en engångsavgift för godkännande och registrering samt en årlig avgift för planerad kontroll.

Kontrollavgiftens storlek varierar beroende på kontrollbehovet.

Avgifterna är knutna till en riskklassningsmodell som tar hänsyn till:

- Vilken verksamhet som bedrivs.
- Vilka risker som är förknippade med livsmedlen och med hanteringen och hur stora riskerna är. Att laga färdiga rätter från rått kött innebär till exempel större risk än att värma färdiglagade rätter.
- Antal portioner som serveras eller hur mycket livsmedel som tillverkas.
- Om livsmedlen är riktade till känsliga konsumentgrupper, till exempel små barn eller allergiker.
- Behovet av märkning och information om livsmedlen.
- Erfarenheter, det vill säga hur företagaren sköter sin verksamhet. Om verksamheten fungerar väl och företagets egen kontroll av livsmedelshanteringen är bra behövs färre kontroller och avgiften blir därmed lägre.

Extra offentlig kontroll

Avgifter tas ut i samband med extra offentliga kontroller. Extra offentliga kontroller är bland annat de kontroller som görs om brister har upptäckts vid ett ordinarie, planerat, kontrollbesök och myndigheten måste komma tillbaka en extra gång för att kontrollera att bristerna är åtgärdade. Exempel på sådana brister är om en butik inte följer hygienbestämmelserna, om en restaurang inte kan ge information om innehållet i maten till den som har en matallergi eller inte kan ge information om varifrån en råvara eller ett livsmedel kommer. Om det finns misstanke om livsmedelsfusk eller matförgiftning kan också extra offentliga kontroller göras.

Livsmedelsverket har tagit fram ett planeringsverktyg som kommunerna kan använda för att uppskatta behovet och kontrolltiden för olika sorters verksamheter.

Planeringsverktyget är ett komplement till riskklassmodellen. Kontrolltiden omfattar närvaro på företaget i samband med ett kontrollbesök, men även förberedelser, efterarbete och rapportskrivning. Den uppskattade kontrolltiden anpassas efter varje företag.

Ett företag som visar att man uppfyller lagstiftningens krav kan få minskad kontrolltid påföljande år, efter beslut från kontrollmyndigheten. Ett företag som inte uppfyller kraven kan tvärtom få utökad kontrolltid.

Alla företag behöver inte kontrolleras varje år utan myndigheten kan på ett planerat sätt skjuta upp tiden för kontroll till efterföljande år. Myndigheten måste dock använda kontrolltiden för varje företag inom en treårsperiod.

När det gäller de avgifter som kommunerna och länsstyrelserna tar ut, bestämmer respektive myndighet själv timtaxan. Det innebär att avgifterna kan skilja mellan olika kommuner och mellan olika länsstyrelser. Avgifter för kontroller som Livsmedelsverket utför, eller som utförs på uppdrag av Livsmedelsverket, regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter.